

Friluftslivets fellesorganisasjon

Adresse: Nedre Slottsgate 25, 0157 OSLO
Telefon: 23 31 09 80, Telefaks: 23 31 09 89, E-post: post@frifo.no, Nettsted: www.frifo.no
Org. nr.: 971 262 834, Kontonr: 7154.05.51671

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Dato, 8.11.2006

FORSLAG TIL FAGLIGE RETNINGSLINJER FOR UTARBEIDELSE AV FYLKESVISE PLANER FOR SMÅKRAFTVERK - HØRINGSUTTALELSE

Vi viser til deres brev av 11.9.2006 angående høring av forlag til faglige retningslinjer for utarbeidelse av fylkesvise planer for småkraftverk.

Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO) representerer de 13 største friluftslivsorganisasjonene i Norge med til sammen over ½ million medlemskap. En av hovedoppgavene for FRIFO er å ivareta allemannsretten og det enkle og naturvennlige friluftslivets vilkår i Norge, herunder naturgrunnet for å drive friluftsliv.

Retningslinjer for fylkesvise planer

Forslaget til faglige retningslinjer for utarbeidelse av fylkesvise planer for småkraftverk er en oppfølging av Regjeringserklæringen (Soria Moria-erklæringen). Formålet er å styrke grunnlaget for en helhetlig vurdering av søknader om konsesjon for små vannkraftverk, gjøre denne prosessen mer effektiv og forutsigbar, og sikre at naturmangfold, friluftsliv og store landskapsverdier ikke går tapt.

Behov for vern

Den generelle samfunnsutvikling fører til et stadig sterkere press på naturen. Mulighetene for å drive friluftsliv svekkes kontinuerlig ved at attraktive naturområder reduseres i størrelse og kvalitet, og gjenværende områder gjøres vanskeligere tilgjengelig. Blant annet har inngrepsfrie naturområder i Norge blitt redusert dramatisk i løpet av de siste 100 årene som følge av ulike typer utbygginger og inngrep. Dessverre fortsetter denne utviklingen, og FRIFO mener derfor det nå er svært viktig at vi tar vare på de naturverdiene som fortsatt finnes, både i og utenfor inngrepsfrie områder, blant annet for å ivareta friluftslivet som er en del av norsk kulturarv og som en del av det helseforebyggende arbeidet i Norge.

Kommentarer til forslaget

Det er i den senere tid blitt et enormt trykk på utbygging av småkraftverk. En planløs utbygging av småkraftverk i stor stil vil kunne føre til uopprettelige skader for nasjonale natur- og friluftslivsinteresser.

FRIFO er derfor selvsagt positive til at det nå utarbeides faglige retningslinjer for utarbeidelse av fylkesvise planer for småkraftverk. Vi mener at disse retningslinjene må vedtas raskt og at arbeidet med utarbeidelse av fylkesvise planer igangsettes snarest.

Krav til plan

FRIFO mener at utarbeidelse av fylkesvise planer ikke må gjøres frivillig, men at dette må gjøres obligatorisk slik at alle fylker der dette er relevant må utarbeide en slik plan.

Avgrensning av planområder

I høringsnotatet blir det skissert to mulig måter å avgrense planområder i det enkelte fylke. Dette kan synes som en fornuftig måte å gjøre det på, men FRIFO mener det bør lages planer for hele fylket slik at en ser dette i en helhet og samtidig også kan fange opp eventuelle framtidige konfliktområder.

Verdivurdering av ulike tema

Det synes som om alle viktige fagfelt er tatt med forslaget til retningslinjer. Dette gjelder Naturmiljø med underpunkter, Kulturmiljø, Friluftsliv og Reindrift. I tillegg skal sumvirkninger, forholdet til EUs vanddirektiv, Samlet Plan, hensynet til fornuftig ressursutnyttelse og vernede vassdrag vurderes.

Omtalen av de ulike temaene synes i utgangspunktet å dekke opp de viktigste verdiene. Det er imidlertid avgjørende at de omtalte verdiene blir dokumentert grundig og blir vektlagt på en måte som tar reelle hensyn til disse verdiene.

Naturmiljøet

For friluftslivet er forvaltningen av naturmiljøet, herunder landskapet svært viktig for friluftslivsopplevelsen. Det er derfor avgjørende at retningslinjene tar tilstrekkelig hensyn til disse verdiene.

Vassdragslementer som fosser og stryk utgjør ofte meget viktige landskapselementer og har derfor stor verdi for opplevelsen og friluftslivet. Det er derfor viktig at bevaring av disse elementene tillegges nok vekt.

Kunnskapen om biologisk mangfold varierer fra kommune til kommune. Kun 60 % av landets kommuner har gjennomført naturtypekartleggingen etter DN-håndbok 13 – 1999. I tillegg er det stor variasjon i kvaliteten på disse kartleggingene. Det er derfor avgjørende at en får ny og oppdatert kunnskap om biologisk mangfold som basis for vurderinger i disse planene.

Friluftsliv

Utbygging av småkraftverk kan ramme friluftslivet enten ved at bruksverdiene av for eksempel badeplasser og fiskeplasser blir redusert, eller ved at viktige landskapselementer som fosser og stryk blir borte eller redusert og dermed forringe opplevelsesverdien av området.

I verdsettingen av friluftslivsområder anbefales det at det tar utgangspunkt i DN-håndbok 25 "Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder". Imidlertid er det kun et fåtall kommuner som har gjennomført en slik kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder. Det er derfor avgjørende

for kvaliteten på de fylkesvise planene at det blir gjennomført en grundig prosess på dette temaet, herunder en grundig kartlegging av bruken av områdene.

Oppstart og tidsplan for planarbeidet

I forlag til retningslinjene legges det opp til at retningslinjene bør prøves ut i enkelte utvalgte fylker, alternativt at alle fylker som ønsker det starter opp planarbeidet etter at retningslinjene er vedtatt.

FRIFO mener det er viktig at det utarbeides fylkesplaner i alle fylker, og at dette arbeidet bør komme i gang så raskt som mulig i alle fylker. Vi mener derfor at det ikke bør settes i gang noe prøveprosjekt som vil forsinke dette arbeidet. I stedet bør det legges opp til et system for erfaringsutveksling mellom fylkene i planprosessen. Det er også viktig at det legges opp til et godt system for samarbeid mellom nabofylker for å sikre en helhetlig forvaltning.

Konsesjonsbehandling inntil planer er utarbeidet

Det er nå en stor mengde søknader om småkraftverk som ligger til konsesjonsbehandling hos NVE. Det gjør at det er mange verdifulle områder som står i fare for å gå tapt mens prosessen med utarbeidelse av helhetlige fylkesplaner pågår.

FRIFO mener derfor at det bør være en selvfølge at disse søknadene legges i ro i påvente av fylkesvise planer som skal se dette i sammenheng på en helhetlig måte. En slik framgangsmåte vil også føre til en rask framdrift i arbeidet med de fylkesvise planene.

Medvirkning

For å sikre at natur- og friluftslivsinteressene blir tilstrekkelig ivaretatt er det viktig at det legges opp til en reell medvirkning fra natur- og friluftslivsorganisasjonene, herunder Forum for natur og friluftsliv (FNF), både i utarbeidelsen av de fylkesvise planene og i konsesjonsbehandlingen av enkeltsøknader når planene er på plass.

OPPSUMMERING

FRIFO mener at:

- Det er positivt at det nå lages retningslinjer for utarbeidelse av fylkesvise planer for småkraftverk, og at disse retningslinjene må vedtas raskt.
- Det må settes krav til utarbeidelse av planer i alle fylker, og at arbeidet stater opp i alle fylker så snart retningslinjene er vedtatt (ikke bruke unødvendig tid på prøveprosjekter).
- Planene må omfatte hele fylket og ikke bare utvalgte deler slik det er lagt opp til.
- Alle viktige fagfelt er tatt med som konflikttemaer, men det er viktig at disse verdiene blir godt dokumentert og at de blir tillagt tilstrekkelig vekt slik at de aktuelle verdiene blir ivaretatt.
- Søknader som ligger til konsesjonsbehandling i NVE legges i ro inntil fylkesvise planer foreligger.
- Det er viktig at det legges opp til aktiv medvirkning fra natur- og friluftslivsorganisasjoner både i utarbeidelsen av de fylkesvise planene og i konsesjonsbehandlingen av enkeltsøknader når planene er på plass.

Vennlig hilsen

Friluftslivets fellesorganisasjon

Harald Tronvik
generalsekretær

Hans Erik Lerkelund
fagkonsulent

Kopi: MD, DN